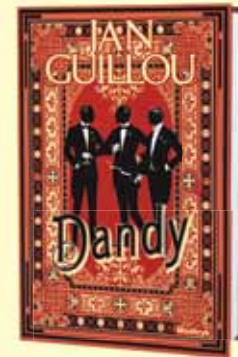

Foto: Peter Knutson

Andet bind i serien Det Store Århundrede

I første bind, *Brobyggerne*, der blev en stor succes, lærte vi de hårdtarbejdende brødre Oscar og Lauritz at kende. I andet bind, *Dandy*, tager Jan Guillou skridtet ind i den dekadente verden og tegner portrættet af romanens tredje bror, Sverre, hans liv, personlighed og lyster.

Uden for vinduet står en råbuk og gnider det noprede gevir mod en træstamme.

Bag ryggen i forfatterværelset tårner en stabel ringbind sig op. Der er planen for de tre første bind af Jan Guillous historiske romanserie samlet. Maskinskrevet, naturligvis. Tusind timers research.

Vi fortsætter, hvor første bind sluttede, den seks hundred sider tunge *Brobyggerne*. Andet bind, *Dandy*, gør ikke helt så ondt at tabe ned på næsen, hvis man skulle falde i søvn midt i sengelæsningen – grunden til den ambitiøse slægtssaga blev nemlig allerede lagt i første bind. Nu går Jan Guillou tæt på Sverres tilværelse som lord Albert

Manninghams partner i England. For mens broren Oscar stak af til Afrika, og Lauritz knoklede på den norske Hardangervidda, måtte Sverre tage til England, for at bogens historiske fokus ikke skulle blive for snævert skandinavisk. Desuden måtte han blive homoseksuel.

“De var datidens største ofre for intolerance og forfølgelse,” siger Jan Guillou.

Mens brødrene Oscar og Lauritz arbejdede med teknik, tidens store fag, kom Sverre til at stå for det kunstneriske og intellektuelle.

“Han udvikler sit maleri og kommer ind i kunstnerkredse, bliver ven med de intel-

lektuelle bohemer i Bloomsburygruppen og lever et liv med frigjorte vaner sammen med sin overklasselord.”

Det lyder, som om Dandy bliver lidt mere kontroversiel end Brobyggerne?

“Jeg udfordrer jo en højroret og i visse tilfælde strengt intellektuel opinion. Hvad de

homoseksuelle anmeldere måtte mene om udefrakommende, der begiver sig ind på deres eget område, er jo ikke godt at vide, og de kender sikkert homoseksualitetens væsen på en anden måde, end jeg gør, men jeg trøster mig med, at jeg ved mere om den historiske baggrund end dem.”

Hvor middelklasseforfatteren Oscar Wilde kom galt af sted på grund af sin homoseksualitet, var Sverre trods alt heldig. Han forelskede sig i en mand, der tilhørte overklassen og nød dens beskyttelse.

“Omkring 1895 opstod der en hadsk kampagne mod homoseksuelle, og en af de unge mænd omkring Oscar Wilde er lord Manningham, som sender sin søn til Dresden for at studere teknik- og ingeniørvidenskab.”

Der mødte han Sverre – og handlingen i *Dandy* slutter tyve minutter efter *Brobygernes* sidste punktum. Dette tidsperspektiv lader ane, at der venter mange bøger, før Jan Guillou har dækket “Det Store Århundrede” ind.

“Jeg vil ikke begå den fejltagelse på forhånd at bestemme, hvor mange bind serien bliver på. Den engelske forfatter Ken Follett (som tilfældigvis også giver sig af med såvel historiske romaner som spionthrillers)

er lige nu i gang med en lignende serie, og hans bøger bliver på over tusind sider hver med alt for mange bolde i luften. Hvis man vil dække hele århundredet ind i tre bøger, bliver handlingen for springende og forfatteren en trapezkunstner. Follett bruger to hundred sider på skyttegravene i Europa, jeg kom om ved det ved at henlægge de år til Afrika. Så kan man nævne de store europæiske begivenheder i forbigående.”

Får du den der “Yes!”-følelse, mens du skriver?

“Ja, det der med Afrika havde jeg det enormt godt med, eftersom jeg har jaget ti år i Tanzania og kender Afrika ud og ind. Jeg kender hvert eneste sted, ved alt om klimaet, om plagsomme insekter, vand og regntider. Jeg behøvede bare at afmontere geværets kikertsigte og indse, at jeg havde masser af miljø og lejrballshistorier helt gratis.”

Har du præstationsangst?

“Ja, den kommer og går. Nogle gange tænker jeg, at ‘det her bliver et mesterværk, en klassiker’, andre gange spørger jeg mig selv: ‘Hvad fanden har jeg egentlig gang i?’”

Målet med at skildre 1900-tallet er lige

dele folkeoplysning og underholdning.

“Udfordringen er at lade være med at fortælle alt for meget om det, jeg har fundet frem til. Det er en udbredt fejl, som også gælder mig, at forfatteren bliver så stolt af sin egen research, at han kommer til at føre sig frem som forelæser.”

Den anden fare, ifølge Jan Guillou, er bagklogskaben. At droppe krystalkuglen og evne at være i nuet hos tidens personer – uden at lade skinne igennem, at man godt ved, hvad der senere skete. At lade være med at “kloge sig”.

“Sverres kunstner venner kan ikke få øje på nogen kommende krig. De udvikler deres egne filosofier og hengiver sig til at nyde livet og de skønne kunster, og her gælder det som forfatter om ikke at ironisere over deres naivitet.”

Er researchen altid lystbetonet?

“Nej, men når man får nogle gode idéer, er dagen altid reddet.”

Idéen til det ambitiøse bogprojekt opstod som en leg, et uløseligt problem. På samme måde som en matematiker en gang imellem dvæler ved en umulig ligning, fabulerede Jan og hans kone, Ann-Marie, om hvorfor

ingen forfattere har fundet på at skrive en familiesaga over tre generationer.

Svaret? Fordi det er for svært.

“1900-tallets historie er ikke til at overskue, alene det, at den omfatter to verdenskrige ...”

Det tog to år, før Jan Guillou havde vendt og drejet bogproblemet som en Rubiks terning og vidste, at han måske kunne give sig i kast med det.

Du har sagt, at “den eneste svenske forfatter, der formår at skrive en romanserie om 1900-tallets historie, er mig selv”.

“Ja, og det er der noget om. Jeg om nogen har mulighed for at disponere et gigantisk researchmateriale, det kræver meget stor journalistisk rutine overhovedet at nærme sig sådan et projekt.”

Men Jan Guillou løb meget hurtigt ind i et problem. Tyskland. Det er jo ikke til at komme uden om et land, der spiller en så central rolle i det forrige århundredes Europa.

“Jeg taler okay tysk og har ikke noget

særligt forhold til landet, men indså, at jeg var nødt til at kende Tyskland indefra. Desuden er jeg norskfransk og født under anden verdenskrig, så jeg er ikke ligefrem flasket op med at elske Tyskland.”

Men Jan fortsatte færdens frem gennem den fantastiske teknikooptimisme, som man troede ville frelse menneskeheden.

“Det var, hvad brødrene troede, da de var femogtyve, og jeg tænkte, ‘her er jo en begyndelse!’ At forstå, at jeg faktisk kunne gennemføre det, var en fantastisk følelse, men også lidt pinligt – det havde jo hele tiden ligget lige for næsen af mig. Jeg havde jo kunnet se det allerede dengang på svampeturen, hvor Ann-Marie og jeg første gang snakkede om det ...”

Men svampeturene er henlagt til weekenderne – for Jan Guillou er det at være forfatter et arbejde. Inspirationen kan man ikke sidde og vente på, han skriver alle hverdage i den almindelige arbejdstid.

“Det dur ikke at tage en dag fri midt på ugen, for gør man det, ryger der nemt én mere.”

Den behårde disciplin har givet os tret-

ten bøger om Hamilton, spionen der sendte Jan Guillou direkte ind i den bestsellersverden, han aldrig havde forestillet sig skulle blive hans arena.

“Jeg troede, det ville blive eksklusiv politisk litteratur, der gav diskussioner, men få læsere.”

Det gik lige omvendt.

Men da den kolde krigs epoke sluttede, og Jan ville tage fat på den hellige krig og skrive om riddere i 1200-tallet, rynkede forlæggerne (også Jans kone, Ann-Marie) på næsen og sagde, at ‘nu er det slut med at sælge bøger. Anmelderne vil tale om ‘Hamilton i ringbrynje’”.

“Det gjorde de også, men det var læserne ligeglade med. Men da jeg nu endnu en gang ville skifte stil, var folk igen skeptiske – bare fordi folk gerne vil læse om Arn Magnusson, er det ingen garanti for, at de også gider læse om brødrene Lauritzen.”

Men Jan kom i mål igen, naturligvis.

© Piratförlaget

Oversat af Anders Johansen